

Начало>Предприемане на съдебни действия>Къде и как>Правото на коя страна се прилага? Правото на коя страна се прилага?

Австрия

1 Източници на действащите норми

1.1 Национални правни норми

Австрийското международно частно право е кодифицирано основно в Закона за международното частно право (*Gesetz über das internationale Privatrecht — IPR-Gesetz*) от 15 юни 1978 г., обнародван в австрийския държавен вестник BGBl № 304/1978. Извън Закона за международното частно право (наричан по-долу „ЗМЧП“) могат обаче да бъдат намерени следните стълкновителни разпоредби:

член 13а от Федералния закон от 8 март 1979 г. за приемане на разпоредби за защита на потребителите (Закон за защита на потребителите — 33П) (*Bundesgesetz vom 8. März 1979, mit dem Bestimmungen zum Schutz der Verbraucher getroffen werden (Konsumentenschutzgesetz — KSchG)*), обнародван в BGBl № 140/1979.

член 11 от Федералния закон за придобиване на право на разпределено във времето ползване на недвижимо имущество (Закон за разпределено във времето ползване на собственост — ЗРВПС) (*Bundesgesetz über den Erwerb von Teilzeitznutzungsrechten an unbeweglichen Sachen (Teilzeitznutzungsgesetz — TNG)*), обнародван в BGBl I № 32/1997,

член 20 от Федералния закон за въвеждане на Директива 93/7/ЕИО относно връщането на паметници на културата, които са незаконно изнесени от територията на държава членка на Европейската общност (*Bundesgesetz zur Umsetzung der Richtlinie 93/7/EWG über die Rückgabe von unrechtmäßig aus dem Hoheitsgebiet eines Mitgliedstaates der Europäischen Gemeinschaft verbrachten Kulturgütern*), обнародван в BGBl I № 67/1998,

член 23 от Федералния закон за гражданската отговорност за вреди, причинени от радиоактивност (Закон за отговорност за вреди от радиоактивност от 1999 г. — ЗОВР от 1999 г.) (*Bundesgesetz über die zivilrechtliche Haftung für Schäden durch Radioaktivität (Atomhaftungsgesetz 1999 — AtomHG 1999)*), обнародван в BGBl I № 170/1998,

членове 16 и 18 от Федералния закон относно окончателността на сетълмента в платежните системи и в системите за сетълмент на ценни книжа (Закон за окончателност на сетълмента) (*Bundesgesetz über die Wirksamkeit von Abrechnungen in Zahlungs- sowie Wertpapierliefer- und -abrechnungssystemen (Finalitätsgesetz)*), обнародван в BGBl I № 98/2001,

членове 221—235 от Закона за несъстоятелността (*Insolvenzordnung*).

1.2 Многостранни международни конвенции

Член 53 от ЗМЧП гласи, че той не засяга международните споразумения, които имат предимство не само пред разпоредбите на този закон, но и пред другите национални стълкновителни норми. Стълкновителни норми се съдържат в следните **многостранни международни конвенции**, по които Австрия е страна:

Хагска конвенция от 24 октомври 1956 г. за приложимото право към задълженията за издръжка на деца,

Хагска конвенция от 5 октомври 1961 г. относно компетентността на органите и приложимото право в областта на закрилата на малолетните и непълнолетните,

Хагска конвенция от 5 октомври 1961 г. относно стълкновението на закони в областта на формата на завещателните разпореджания,

Хагска конвенция от 4 май 1971 г. за приложимото право при пътнотранспортни произшествия,

Конвенция на Международната комисия по гражданско състояние (МКГС) от 20 септември 1970 г. за узаконяване чрез последващ брак,

Хагска конвенция от 19 октомври 1996 г. за компетентността, приложимото право, признаването, изпълнението и сътрудничеството във връзка с родителската отговорност и мерките за закрила на децата,

Хагска конвенция от 13 януари 2000 г. относно международната защита на пълнолетни лица,

Хагски протокол от 23 ноември 2007 г. за приложимото право към задължения за издръжка

1.3 Основни двустранни конвенции

Стълкновителни норми се съдържат в следните двустранни договори:

Договор за приятелство и установяване от 9 септември 1959 г. между Република Австрия и Империя Иран,

Договор от 16 декември 1954 г. между Република Австрия и Федеративна народна република Югославия за взаимна правна помощ,

Договор от 11 декември 1963 г. между Република Австрия и Полската народна република за правна помощ по граждански дела и документи.

2 Прилагане на стълкновителни норми

2.1 Задължение на съдията да прилага служебно стълкновителните норми

Чуждото право се прилага служебно и в своето първоначално приложно поле (член 3 от ЗМЧП).

2.2 Препращане

Съгласно член 5 от ЗМЧП препращането от първа и от втора степен трябва да бъде взето предвид, когато няма препращане по-конкретно към материалното право на другата държава. Ако чуждото право препраща към австрийското право, тогава приложимо е австрийското право. Ако чуждото право препраща към право, към което вече е имало препращане, приложимо е правото, към което първоначално е извършено препращане.

2.3 Промяна на критерия за определяне на приложимото право (привръзка)

Последващи промени в условията, които са от решаващо значение за връзката с конкретна правна система, обикновено не засягат елементи на дело, които вече са решени (член 7 от ЗМЧП), въпреки че някои специфични стълкновителни норми съдържат изключения от този принцип. Затова по принцип правото, приложимо към вече настъпили факти, е правото, приложимо в момента на настъпване на тези факти, а правото, приложимо към периодично настъпващи факти, е правото, приложимо в момента на тяхната преценка от съда.

2.4 Изключения от обичайното прилагане на стълкновителни норми

Правото, към което се препраща, не се прилага, ако прилагането му би довело до резултат, който е несъвместим с основните ценности на австрийската правна система (член 6 от ЗМЧП).

В австрийското право съществуват разпоредби, които се прилагат независимо от нормите на международното частно право (особени повелителни норми). При някои от тези разпоредби характерът им на особени повелителни норми произтича от тяхната формулировка, а при други просто от тяхната цел.

Особени повелителни норми са предвидени например в членове 7, 7a и 7b от Закона за съобразяване на законодателството в областта на трудовите договори (*Arbeitsvertragsrechts-Anpassungsgesetz – AVRAG*), съгласно които, независимо от приложимото право, работниците в Австрия имат право най-малко на заплатата, договорена с колективен трудов договор, и на минимален отпуск. Допълнителна особена повелителна норма е предвидена в член 13a, параграф 2 от ЗЗП, съгласно която член 6 от ЗЗП (относно недопустимите договорни условия), член 864a от Гражданския кодекс (относно действителността на необичайните клаузи в общите условия и типовите договори) и член 879, параграф 3 от Гражданския кодекс (относно защитата на потребителите посредством нищожността на сериозно увреждащите техните интереси договорни клаузи в общите условия и типовите договори) се прилагат, независимо от приложимото към договора право, ако договорът е бил сключен във връзка с дейност, извършвана от търговец в Австрия, с цел сключването на договори, съдържащи такива клаузи.

2.5 Доказване на чуждестранен закон

Чуждото право се установява служебно. За тази цел съдът може да разчита на сътрудничеството на страните, на информация от Федералното министерство на правосъдието или на експертни мнения. Ако въпреки положените значителни усилия не е възможно в разумен срок да се установи кое е приложимото чуждо право, приложимо е австрийското право (член 4 от ЗМЧП).

3 Стълкновителни норми

3.1 Договорни задължения и правни действия

Договорните задължения, които не попадат в приложното поле на Регламент (ЕО) № 593/2008 относно приложимото право към договорни задължения (Рим I), ОВ L 177, 4 юли 2008 г., стр. 6, следва да се преценяват според избора на право, направен от страните изрично или чрез конклюдентни действия. При липсата на избор на право приложимо е правото на държавата, в която е обичайното местопребиваване (седалището) на страната, която извършва характерната за договора престация (член 35 от ЗМЧП).

По отношение на потребителските договори се прилагат специални стълкновителни норми. Стълкновителните норми, предвидени в редица директиви за защита на потребителите, са транспонирани в член 13a, параграф 1 от Закона за защита на потребителите, който ограничава най-вече избора на право с цел да гарантира защитата на потребителите.

3.2 Извъндоговорни задължения

Извъндоговорните искове за обезщетение за вреди, които не попадат в приложното поле на Регламент (ЕО) № 864/2007 относно приложимото право към извъндоговорни задължения (Рим II), ОВ L 199; 31 юли 2007 г., стр. 40, следва да се преценяват според избора на право, направен от страните изрично или чрез конклюдентни действия. При липсата на избор на право приложимо е правото на държавата, в която е осъществено вредоносното поведение. Ако обаче страните са по-тясно свързани с правото на друга държава, която е една и съща за всички тях, приложимо е правото на тази държава (член 48 от ЗМЧП).

Тази стълкновителна норма определя приложимото право във връзка с това дали е възникнала отговорност за вреди, кой трябва да плати обезщетението за вреди и в какъв размер. Тя също така обхваща виновното съпричиняване на вреди и прекия иск на увреденото лице срещу застрахователя, както и давностния срок за подаване на исковете за обезщетение за вреди.

Исковете за обезщетение за вреди, произтичащи от **пътнотранспортни произшествия**, които попадат в приложното поле на Хагската конвенция от 4 май 1971 г. за приложимото право при пътнотранспортни произшествия, трябва да бъдат привързани съгласно тази Конвенция.

Извъндоговорните искове за обезщетение за вреди, възникнали в Австрия в резултат на **йонизираща радиация**, по искане на увреденото лице следва да се преценяват съгласно австрийското право (член 23, параграф 1 от ЗОВП от 1999 г.). Ако вреда, причинена от йонизираща радиация, настъпи в чужбина и трябва да бъде преценена съгласно австрийското право, вредата се поправя само ако и доколкото това е предвидено в личният закон на увреденото лице (член 23, параграф 2 от ЗОВП от 1999 г.).

Приложимото право към **водене на чужда работа без пълномощие** или към **искове, произтичащи от неоснователно обогатяване**, се урежда от Регламент „Рим II“.

3.3 Правно положение на субекта и негови аспекти, свързани с гражданското състояние (име, местопребиваване, правоспособност и дееспособност)

Личният закон на дадено лице е законът на държавата, на която е гражданин. Ако лицето има повече от едно гражданство, приложимо е правото на държавата, с която лицето е най-тясно свързано. Австрийското гражданство обаче винаги има предимство. Личният закон на бежанците и лицата без гражданство е законът на държавата по тяхното обичайно местопребиваване (член 9 от ЗМЧП).

Въпросите, свързани с **името** на дадено лице, следва да се преценяват в съответствие с неговия личен закон, независимо от основанието за придобиване на името (член 13 от ЗМЧП).

Така например името по съпруг следва да се преценява съгласно правото, приложимо към името, а не съгласно правото, приложимо към семейното положение. По отношение на формата, която се изисква за декларации за определяне на име, се прилагат общите правила за формата съгласно член 8 от ЗМЧП. (В съответствие с това формата на правния акт се урежда от правото, приложимо към самия правен акт; въпреки това спазването на формалните изисквания на държавата, в която се извършва правният акт, е достатъчно.) Съгласно съдебната практика име, придобито при предишен личен закон, не се променя просто чрез промяна на личния закон (гражданство).

Правоспособността и дееспособността на дадено лице също следва да се преценяват съгласно личния му закон (член 12 от ЗМЧП). Това препращане включва евентуално ограничаване на дееспособността, например в резултат на психично заболяване, но не се прилага към способността за сключване на брак. Ако лицето е станало пълнолетно, то остава пълнолетно дори ако съгласно новопридобит личен закон лицето все още не би следвало да се счита за такова.

3.4 Установяване на произход, в т.ч. осиновяване

3.4.1 Установяване на произход

Условията за **брачния произход на дете** и за оспорването му следва да се преценяват съгласно личния закон на съпрузите към момента на раждането на детето или, ако бракът е прекратен преди раждането на детето — към момента на прекратяването на брака. Ако съпрузите имат различни лични закони, приложим е личният закон на детето към момента на раждането му. Приложното поле на тази препращаща норма обхваща презумпцията за бащинство на съпруга, основанията за оспорване на законородеността, както и въпроса кои лица имат право да оспорват законородеността и в какъв срок могат да го направят.

Условията за **признаване на брачния произход** на родено извън брака дете чрез декларация за брачен произход (т.е. чрез акт на публичен орган, не чрез последващ брак) следва да се преценяват съгласно личния закон на бащата (член 23 от ЗМЧП).

Съгласно споразумението за узаконяване узаконяването чрез последващ брак на родителите е действително, ако такова споразумение е действително съгласно правото на държавата, чийто гражданин е бащата или майката.

Условията за **установяване и признаване на бащинство** във връзка с родено извън брака дете следва да се преценяват съгласно личния закон на детето към момента на раждането му. Придобит по-късно личен закон на детето е приложим, ако установяването или признаването на бащинство е допустимо съгласно този нов закон, а пък не е съгласно личния закон към момента на раждането му. Правото, съгласно което е било установено или признато бащинството, се прилага и за оспорването му (член 25 от ЗМЧП). Отношенията родители—дете:

Последиците от законородеността и узаконяването на дете, както и от положението на родено извън брака дете, следва да се преценяват съгласно личния закон на детето. Последиците от брачния произход и признаването на брачния произход на дете, както и от положението на родено извън брака дете, се преценяват в зависимост от личния закон на детето. Членове 24 и 25 от ЗМЧП обхващат въпросите, свързани с грижата за детето и неговото и възпитание, управлението и използването на имуществото на детето, законното представителство от единия или от двамата родители, включително изискванията за одобрение от съответните органи на определени действия по представителство, а за законните деца — споразумението за упражняване на родителските права след развода на родителите и взаимните искиове за издръжка. Тези разпоредби се припокриват до голяма степен с Хагската конвенция за защита на децата и с Хагската конвенция за закрила на малолетните и непълнолетните от 1961 г. в случаите, когато последната (все още) е в сила (в отношенията с Турция и Макао). Съответно компетентните органи трябва да прилагат своето национално право по отношение на мерките за гарантиране на защитата на малолетни и непълнолетни деца. По общо правило компетентни са органите на държавата по обичайно местопребиваване.

Докато въпросите, свързани с произхода, зависят от личния закон към определен момент, това не е така за въпросите, свързани с отношенията между родителите и детето; в този случай от значение е съответният личен закон на детето. Ако личният закон се промени, отношенията родители—дете трябва да се преоценят съгласно новия личен закон от момента на неговата промяна (промяна на съответната привръзка, гражданството).

В съдебната практика много пъти не са били прилагани разпоредби за упражняването на родителските права съгласно чужди правни системи на основание, че те са в **противоречие с обществения ред**, ако се счита, че не са в най-добрия интерес на детето.

3.4.2 Осиновяване

Съгласно член 26 от ЗМЧП условията за осиновяване на дете и за прекратяване на осиновяването се основават на личния закон на осиновяващия. Личният закон на детето е приложим допълнително. В случай на деца, които са малолетни или непълнолетни, той се прилага само доколкото предвижда съгласието на детето или на трето лице, което има семейни правоотношения с детето. Условията за осиновяване на дете включват например: възрастта на осиновяващия, разликата във възрастта между осиновяващите и детето за осиновяване и въпроса дали и при какви условия наличието на собствени деца на осиновяващия пречи на осиновяването на дете, както и различните изисквания за съгласие, включително възможността за подмяна на отказано съгласие с волеизявление на съответния орган.

Последиците от осиновяването на дете следва да се преценяват съгласно личния закон на осиновяващия, а в случай на осиновяване от съпрузи — съгласно приложимото право към уреждането на личните правни последици от брака. След смъртта на единия от съпрузите личният закон на другия съпруг се прилага към тези последици.

Наследственоправните последици от осиновяването на дете следва да се преценяват съгласно правото, приложимо към наследяването, а не съгласно правото, приложимо към осиновяването.

Осиновяването на дете само по себе си е свършен факт, следователно преценката на обстоятелствата не се променя, ако впоследствие се промени личният закон или привръзката. „Произходът по избор“ по своята същност представлява постоянно правоотношение. Следователно правото, което се прилага към последиците от осиновяването на дете, може да варира: това зависи от съответния личен закон на осиновяващия.

3.5 Брак, извънбрачни двойки/фактическо съжителство, партньорства, развод, съдебна раздяла, задължения за издръжка

3.5.1 Брак

Формата на граждански брак в Австрия следва да се преценява съгласно австрийското право, а формата на граждански брак в чужбина следва да се преценява съгласно личния закон на всяко от сгодените лица. Достатъчно е обаче да се спазят формалните изисквания на мястото, на което се сключва бракът (член 16 от ЗМЧП). Ограниченото препращане към формалните изисквания на мястото, на което се сключва бракът, се отнася до материалноправните разпоредби на посоченото право, поради което всяко препращане от първа или от втора степен съгласно местното право е без значение (изключение от член 5 от ЗМЧП).

Условията за сключване на брак и за нищожност на брака и условията за **унищожаване** на брака (за разлика от развода) следва да се преценяват за всяко от сгодените лица съгласно техния личен закон (член 17 от ЗМЧП). Ако обаче правото, приложимо към личния закон на едно или на двете лица, не допуска брак на основание пола на единия или на двамата от сгодените лица, изискванията за сключване на брак се преценяват в съответствие с правото на държавата, в която е сключен бракът.

Тази препращаща норма се отнася до материалноправните условия за сключване на брак, като например изискваната възраст, липсата на пречки за брака, всички изисквания относно съгласието и заместващите волеизявления.

Съгласно член 18 от ЗМЧП **личните правни последици от брака** следва да се преценяват съгласно общия личен закон на съпрузите или при липсата на общ личен закон — съгласно последния общ личен закон, ако единият от тях го е запазил. В противен случай те следва да се преценяват съгласно правото на държавата, в която се намира обичайното местопребиваване и на двамата съпрузи, или при липсата на такова — съгласно правото на държавата, в която и двамата съпрузи са имали последното си обичайно местопребиваване, ако единият от тях го е запазил. Приложното поле на тази препращаща норма обхваща също така задължението за съвместно живееене на съпрузите, задължението за следване при промяна на местожителството на единия от съпрузите, задължението за взаимно оказване на помощ, както и правото на издръжка между съпрузите, но не и правото, свързано с използването на името по съпруг, нито имуществения режим на съпрузите. Препращането може да варира. Ако се промени привръзката, може да се промени и приложимото право.

3.5.2 Извънбрачни двойки/фактическо съжителство и партньорства

Със Закона за регистрираното партньорство (*Gesetz über die eingetragene Partnerschaft*) в ЗМЧП се въведоха членове 27a—27d.

Условията (както и формата) на регистрираното партньорство, неговата **нищожност** и **прекратяване поради липсата на правно основание** следва да се преценяват съгласно правото на държавата, в която е създадено регистрираното партньорство (член 27a от ЗМЧП).

Съгласно член 27b от ЗМЧП **личните последици на регистрираното партньорство** се преценяват съгласно правото на държавата, в която се намира общото обичайно местопребиваване на регистрираните партньори, или при липсата на такова — съгласно правото на държавата, в която и двамата са имали последното си обичайно местопребиваване, ако единият от тях го е запазил. Съответно ако правото на държавата по обичайно местопребиваване не може да се приложи или ако това право не урежда личните правни последици, приложим е общият личен закон на регистрираните партньори, или при липсата на общ личен закон — приложим е последният общ личен закон, ако единият от тях го е запазил. В противен случай се прилага австрийското право, какъвто е случаят и ако личният закон не урежда личните правни последици от регистрираното партньорство.

Режимът на собственост на регистрираното партньорство трябва да се преценява съгласно приложимото право след 29 януари 2019 г. съгласно **Регламент (ЕС) 2016/1104 относно имуществените последици на регистрираните партньорства**.

Прекратяването на регистрираното партньорство, което не е свързано с липсата на правно основание, се урежда от правото на държавата, в която се намира общото обичайно местопребиваване на регистрираните партньори към момента на прекратяването, или при липсата на такова — съгласно правото на държавата, в която те са имали последното си общо обичайно местопребиваване, ако единият от тях го е запазил. Съответно ако правото на държавата по обичайно местопребиваване не може да се приложи или съответно ако регистрираното партньорство не може да бъде прекратено въз основа на изтъкнатите факти, приложим е общият личен закон на регистрираните партньори, или при липсата на общ личен закон — приложим е последният общ личен закон, ако единият от тях го е запазил. В противен случай се прилага австрийското право, какъвто е случаят и ако личният закон не позволява прекратяването на регистрирано партньорство въз основа на изтъкнатите факти.

3.5.3 Развод и съдебна раздяла

Съгласно член 20 от ЗМЧП аспектите на **развода**, които не се уреждат от Регламент „Рим III“ (Регламент (ЕС) № 1259/2010 относно осъществяването на засилено сътрудничество в областта на приложимото право при развод и законна раздяла, ОВ L 343, 29 декември 2010 г., стр. 10) (имуществени последици от развода), следва да се преценяват съгласно правото, което се прилага към личните правни последици от брака. От значение е моментът на развода; законната привръзка не може да бъде променена.

Режимът на имуществени отношения между съпрузите трябва да се преценява съгласно приложимото право след 29 януари 2019 г. по силата на **Регламент (ЕС) № 2016/1103 по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи**.

Австрийското право не урежда **законна раздяла на съпрузите**. Доколкото тя не се урежда от Регламент „Рим III“, трябва да бъде привързана към правото, с което е най-тясно свързана в съответствие с член 1 от ЗМЧП. Правото, което е най-тясно свързано с нея, може да бъде определено чрез съдебната практика, по аналогия с член 20 от ЗМЧП.

3.5.4 Задължения за издръжка

За правото, приложимо към издръжката, Регламент (ЕО) № 4/2009 от 18 декември 2008 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка, ОВ L 7, стр. 1 (Регламент на ЕС за издръжката), препраща към Хагския протокол от 23 ноември 2007 г. за приложимото право при задълженията за издръжка. Следователно се прилага предимно правото на държавата, в която се намира обичайното местопребиваване на лицето, на което се дължи издръжка (допълнено от тенденции за прилагане на *lex fori*, специални привръзки, защитни клаузи срещу „изненадващи“ искове и много ограничена възможност за избор на приложимо право).

3.6 Режими на имуществени отношения

Режимът на имуществени отношения между съпрузите трябва да се преценява съгласно приложимото право след 29 януари 2019 г. съгласно **Регламент (ЕС) № 2016/1103 по въпроси, свързани с имуществения режим между съпрузи** (вж. по-горе).

3.7 Завещания и наследяване

Правоприемството с оглед на смърт се урежда с Регламента на ЕС за наследяването (Регламент (ЕС) № 650/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения и приемането и изпълнението на автентични актове в областта на наследяването и относно създаването на европейско удостоверение за наследство, ОВ L 201, 27 юли 2012 г., стр. 107). За предхождащите го по време случаи се прилага член 28 от ЗМЧП, съгласно който приложимото право зависи от личния закон на починалия към момента на смъртта му. По принцип тази стълкновителна норма обхваща и отговорността за дълговете по наследството и придобиването на наследство. Ако обаче в Австрия се образува производство във връзка с установяване на наследствената маса и прехвърляне на собствеността върху наследниците, придобиването на наследството и отговорността за дълговете по наследството следва да се преценяват съгласно австрийското право (член 28, параграф 2 от ЗМЧП).

3.8 Недвижимо имущество

Придобиването и загубата на вещни права върху материални вещи, включително тяхното владение, следва да се преценява съгласно правото на държавата, в която се намират вещите в момента на завършване на фактическия състав в основата на придобиването или загубата. От какъв вид са вещите и съдържанието на правата се преценяват съгласно правото на държавата, в която се намират вещите (член 31 от ЗМЧП).

Приложното поле на препращащата норма обхваща по-специално собствеността, сервитутите (вещните тежести), обезпечението със залог, правото на строеж, етажната собственост, но също така правото на задържане за обезпечение срещу трети лица и уговорките за запазване на собствеността. Последиците от прехвърлянето на собствеността също се преценяват съгласно това право.

Последваща промяна на местонахождението не води до промяна на приложимото право, тъй като придобиването на правото представлява свършен факт.

Последиците от придобиването на права се уреждат от правото по съответното местонахождение. Следователно тази привръзка може да бъде променена. Въпросите, свързани с обхвата на правната защита на собственика, дали и до каква степен лицето, титуляр на вещно право, има право на разпореждане, например дали движима вещ, обременена със залог, може да се продава без съдебна намеса, както и други въпроси, също следва да се преценяват съгласно това право.

Специална разпоредба се прилага по отношение на **транспортните средства** (член 33 от ЗМЧП). Вещните права върху кораби и въздухоплавателни средства, които са вписани в регистър, следва да се преценяват съгласно правото на държавата на регистъра; за железопътните превозни средства приложимо е правото на държавата, в която се намира действителното седалище на главното управление на железопътната компания, която експлоатира превозните средства. За законовите и принудителните залози или законовите права на задържане с цел обезпечаване на искове за обезщетение за вреди, причинени от превозно средство, или разходите, свързани с тези вреди, приложимо е правото на държавата, в която се намират вещите в момента на завършване на основния фактически състав в основата на тези права.

Налице е и специална разпоредба за **материалните недвижими вещи**: ако вещни права върху недвижими вещи попадат на приложното поле и на друга препращаща норма (например тази, която се прилага за имуществения режим на съпрузите), предимство има препращането към вещното право, т.е. привръзката с правото на държавата, в която се намират недвижимите вещи.

Не съществува препращаща норма за **нематериално имущество**. От гледна точка на вещното право съгласно член 1 от ЗМЧП приложимо е правото, с което тя е най-тясно свързана. Инкорпорираните в ценни книжа права се преценяват съгласно *lex cartae*. Член 33а от ЗМЧП, който транспонира член 9 от Директива 2002/47/ЕО относно финансовите обезпечения с по-широко приложно поле, съдържа специална норма за обезпечението с безналични ценни книжа. За ценните книжа в системите за сетълмент се прилагат специалните разпоредби на членове 16 и 18 от Закона за окончателност на сетълмента (*Finalitätsgesetz*), който транспонира Директива 98/26/ЕО относно окончателността на сетълмента.

3.9 Несъстоятелност

Международното право по **несъстоятелността** се урежда от част седма на Закона за несъстоятелността. Съгласно член 217 от Закона за несъстоятелността неговите разпоредби са приложими само доколкото в международното право или по-специално в правните актове на

Европейската общност, и особено в Регламент (ЕО) № 848/2015 относно производството по несъстоятелност (Регламент на ЕС относно несъстоятелността), не се предвижда друго. Що се отнася до съдържанието, разпоредбите на Закона за несъстоятелността до голяма степен следват съответните разпоредби на Регламента на ЕС относно несъстоятелността.

По принцип предпоставките за образуване на производство по несъстоятелност и последиците от такова производство се уреждат от правото на държавата, в която е образувано производството. По специално членове 221—235 от Закона за несъстоятелността съдържат правила относно вещните права на трети лица, прихващането, уговорките за запазване на собствеността, договорите, свързани с недвижими вещи, регулираните пазари, трудовите договори, последиците от производствата по несъстоятелност за подлежащите на вписване права, както и приложимото право към увреждащи действия, защитата на третите лица — приобретатели, последиците от висящите съдебни производства, *lex rei sitae* по отношение на упражняването на правото на собственост или други права, договорите за прихващане и договорите за новиране на задължения, договорите за продажба с уговорка за обратно изкупуване и плащанията след образуване на производството по несъстоятелност.

Когато тези разпоредби се припокриват с разпоредбите на ЗМЧП или с други стълкновителни разпоредби, предимство имат по-специализираните разпоредби на Закона за несъстоятелността.

Последна актуализация: 04/11/2021

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.